

olly sokáig pusztán hevernek, a' hosszas idő, hó, eső, nap' sугárai, hideg és meleg, meg nem emésztette egészen, sőt némelly részeikben olly annyira egybe forrasztotta, hogy egymástól tsak nagy erő által választathatnak el. A' hajdani építéshez a' mai tündér, pompás, és tsak ékességet mutatni akaró építés nem is hasonlítható. — Ugyan azért e' részben véleményemet bátran és minden tartalék nélkül kinyilatkoztatom, azt állítván, hogy a' hajdaniak építési mestersége előttünk titok. Ezen vár G. Forgách József' és Szemere' maradékai' tulajdona 's a' Szécsényi Járáshoz tartozik.

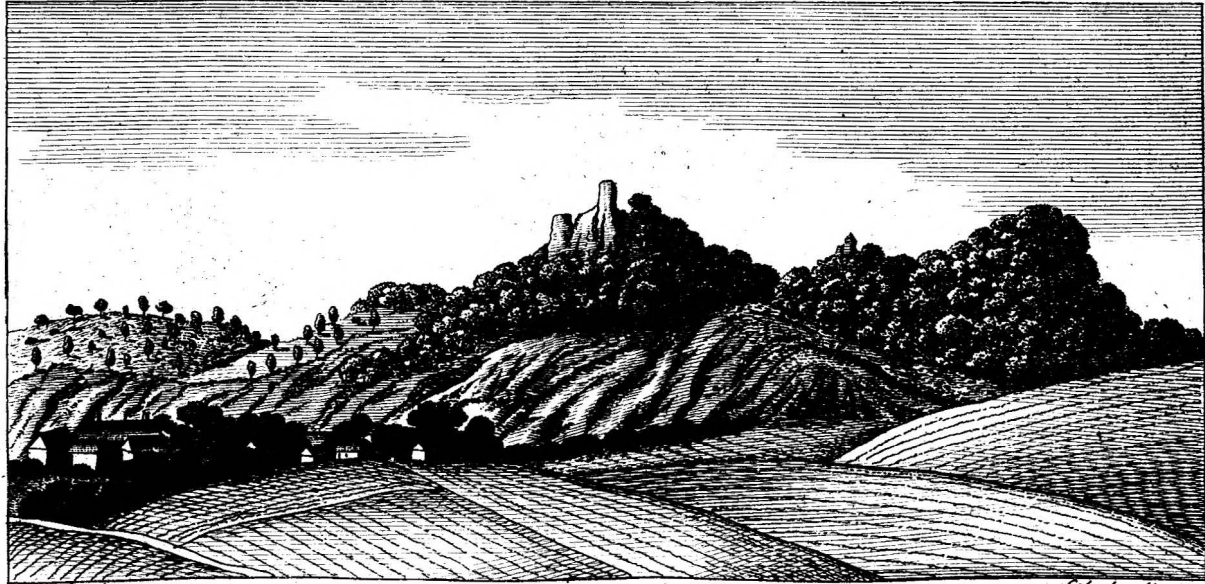
XVI.

S z a n d a V á r a.

A' midőn ezen Vármegyének magas hegyeit előadtuk, említést tevénk Szanda váráról is, melly hajdan *Zonda* nevezet alatt volt esmeretes. Nem tudatik, ha valljon ezen vár a' hasonló nevezetű magas hegytől, vagy pedig a' hegy ezen vártól vette-e neveztetését. Kettős magasan felnyúlt hegynek tetszik ez távolabbról, az egyik magasabb 's éjszak felé, a' másik pedig délfelé egy pusztán álló vár-omladékot mutat.

Ezen várnak építőjéről 's történeteiről semmit sem adhatunk elő, annál egyebet, hogy ennek

III. Tav. 251. C.

K. Lange.

Sxanda.

Lehmann sc.

Zonda György volt a' birtokossa; idő' jártával a' Lonyay Familia lett ennek örököse, most pedig a' Sréter Nemzetség birja.

Ezen várnak omladékairól feljebb is tétetett említés. A' tornya még most is kitetszik, de az már most csak tsonkán áll. A' hajdaniaknál szokásban volt minden vár' építését toronynyal kezdeni, a' mint már feljebb is említém.

Több nevezetes régi várai között ezen Vármegyének, csak egyedül Sámson vagy is Fehér-kő várát lehet ezzel egy idejűnek állítani, azon okból: minthogy ezeknek viszontagságaikról és hajdani történeteikről régi tudós iróink egészen hallgatnak; a' minél fogva hihető, hogy ezen vár több századokkal előbb épült 's előbb is elpusztult, mint a' többi várak.

Szanda váráról leg nevezetesebb az : hogy 1460. eszt. *Zechen László*, a' Csehekkel viaskodván, azokat Zonda (Szanda) várához közel olly annyira megverte, hogy életeket csak kevesen szabadíthatták meg közülök, számtalanokat fűzött rab-lántzokra, 's minden hadi-készületeiket, és nálok találatott holmijeket elfoglalta. a) Most ezen

a) Wagner, Dec. II. pag. 137. így' ir: *Litterae Simonis Zudar de Olnod, Curiae Regiae Magistri, ad Bartfenses scriptae sequentia habent: Ma-*

vár egy puszta, kőfalakból öszvedült kő-omladvány, a' Szécsényi Járás' közepe' táján.

XVII.

Sámson Vára, vagy Fehérkő.

Ezt a' Szandai várral egy idejűnek lehet tartani, a' mint feljebb is említém. Ennek építőtőjét 's építése' idejét is annyira eltakarták előlünk a' századok, hogy azt, ha tsak a' mélyen berakott talpkövekre fel nints jegyeztetve, az épület' felsőbb részeiből meg nem tudhatni. Igaz ugyan, hogy egy nagy érdemű írónk a) azt írta ezen várról: hogy II. Béla alatt 1132. eszt. az akkori pártosok között egy magas *Sámson* nevű férjfiú volt, 's erről tapogatva azt mondá, hogy talán ettől vette ezen vár a' nevét.

Fehér-kő már akkor omladékaiban hevert, a' midőn e' Megye' több várai ostrom által hason-

„gnificus Ladislaus de Zechen cum Bohemis certamen habuit, citra Castrum Zonda (Szanda) quos etiam Dei volente gratia viriliter vicit, et prostravit, quod pauci ex conflictu evaserint, quam plures habet Captivos (hihető, hogy ezen hadi rabokat Szécsénybe tétette által) et majus lucrum in armis, et caeteris rebus est adeptus!“

a) Buday Ezsaiás.